

Zesvoudig Fries fierljepkampioen Gerhard Vlieger poseert op de fierljepaccommodatie in Burgum. FOTO MARCEL VAN KAMMEN

Soms zou Gerhard Vlieger (58) weer jong willen zijn. Dan zou hij de fierljeppers van nu verstedd doen staan met zijn fabelachtige klimtechniek waarmee hij in de jaren tachtig uitgroeide tot een fenomeen. „Ik woe altyd de bêste wêze.”

Grote kleine man

JOHANN MAST

Ze zeggen wel eens dat kleine mensen een grotere bewijsdrang hebben dan anderen. Ze hebben iets te compenseren. De vriendelijke kleine man die deze zonnige ochtend het bezoek voorgaakt naar de achtertuin, hond Rambo kwispelend naast hem, wekt allerminst de indruk een streber te zijn. Toch was het ooit wel anders. Laat in het fierljepwereldje de naam van Gerhard Vlieger vallen en iedereen, jong of oud, knikt respectvol. De kleine Wâldman uit Feanwâldsterwâl behoort tot de groten van de sport die vanavond in Bultenpost zijn seizoensovername beleeft. Vlieger, op zijn 58ste nog altyd gespiend en atletisch, werd in de jaren tachtig zes keer Fries kampioen en was de eerste Fries die over 18 meter sprong. Het Friese record (18,72 meter), in 1986 - zijn beste jaar - in Winsum gesprongen, had hij dertien jaar in zijn bezit totdat Marcel Nijboer het in 1999 verbrak.

Het moet een sterke innerlijke bewijsdrang geweest zijn die hem dreef, stelt hij 25 jaar na zijn laatste wedstrijd. „Ik wie in lyts knynstje froeger”, zegt Vlieger. „Us Tineke (later ook een vermaard fierljepster, red.) wie jonger, mar suver like grut. Myn twa âldere broers wiene fysyk folle sterker. Ik moast altyd tsjin se opbake. As it winter wie en ik ried mei maten op 'e fearten, dan sei us mem: 'it is apart, mar do rydst altyd foarop'. Us heit sei: 'de lytse kealtsjes binne de foelsten.'”

Het fierljeppen kwam op zijn pad in zijn geboortedorp Rypstjerker, red.) in 1993, het ene jaar waarin hij - echtgenote Wietske en vier kinderen, destijds nog twee - zaten er niet in. „Myn hiele summer stie yn it teken fan it ljepjen. Ik die en liet alles derfoar. Mar as ik der no nei sjoch,

Pas rond zijn negentiende kwam de sport opnieuw op zijn pad. Hij had zich in zijn hoofd gehaald dat hij botenbouwer wilde worden, maar omdat dat lastig was, begon hij als bouwvakker. Het maakte een sterke kerel van hem. Op een dag bracht hij zijn zus Tineke naar een wedstrijd en daar, bij het aanschouwen van strijd bij de mannen, dacht hij: „Wat sy kinne, kin ik ek wol. Ik ha in kaart oanfrege en bin dy simmer begûn yn de B-klasse. Dat gong fuort hartstikke goed.”

Als hij al een achterstand had, dan werkte hij die weg op de trainingschans die hij in de tochtsloot achter zijn ouderlijk huis had aangelegd.

Fierljepicoon Gerhard Vlieger: ‘Ik siet yn seis slaggen boppenyn’

„Evert Wilstra (vermaard fierljepster in de jaren zeventig, red.) hat wolris sein: 'dêr hast dû de basis lein'. It wie in barte yn it lyts. Ik sprong wol twintich kear op in dei, mei sa'n kort stokje. Ik die nooit rubbers om 'e fuotten, dat fûn ik flauwekul. Ik makke de fuotten gewoan wiet.”

Nog steeds vraagt Vlieger zich wel eens af hoe zijn ljepcarrière verlopen zou zijn als hij niet in zijn eerste volledige wedstrijd zomer een zware enkelblessure had opgelopen. Die plaagde hem in het vervolg van zijn loopbaan met regelmaat en dwong hem ertoe al op dertigjarige leeftijd te stoppen. „Ik ha mar tsien jier top-lytje west. Frij koart ast it goed be- skôgest, ek ast wist dat ik de hiele junioaretijd frijwillich oerslein ha.”

„It barde yn Burgum. Ik sprong op in stien en bruts myn foet. Moast dy foarstelle: tsjintwurdich hawwe se prachtige sânbedden. Dy hiene wy net. Yn Burgum wie it eins te gefaarlik yn dy tiid, hiest dêr in soad blessures. Och man, hoe knullich it fierljeppen der om en ta gie!”

Niettemin vond Vlieger het geweldig om een gerenommeerde wedstrijd als het FK in Winsum te ljepjen. „It wie unyk. Ik ha noait op de PC west, mar ik tink dat it oerienkomsten hie. Dy hiele entûraasje, mei dy tspraak fan Sjoerd Span en al dy minsken dy't dan mûsketst wiene: fantastysk. Yn dy perioade moastest net tsjin my sizzze dat fierljeppen gjin sport wie.”

Vlieger leefde voor het fierljeppen. Vakanties met zijn jonge gezin - echtgenote Wietske en vier kinderen, destijds nog twee - zaten er niet in. „Myn hiele summer stie yn it teken fan it ljepjen. Ik die en liet alles derfoar. Mar as ik der no nei sjoch,

no't ik âlder en wizer bin, dan sis ik: it is folkloare. Dat mien ik echt. Dêr doch ik de jingens dy't no ljeppe sear mei, mar it ljepjen is ûntstien fanút folkloare en ens is it dat noch.”

Begrijp hem goed: het is niet de sport als zodanig die hij als folkloré beschouwt. Het is de hiele setting, het zijn de accommodaties - hoe modern en geavanceerd ze tegenwoordig ook zijn. Het is het (vakantie)publiek dat applausseert voor een natsprong.

„De sport fertsjinnet in oare oepak. Ast echt wat wolst, dan moast it ljepjen nei it atletykstadion ta- bringe. Dêr heart it tlyts. Sterker: fierljeppen is in hiele edele foarm fan atletyk. It is sa'n komplekse sport, der sit safolle yn. It is in kombinasje fan turnjen, atletyk en kracht. Epke oan de rekstok, dêr moast it mei fergelykje. En wêrom soe it net yn in atletykstadion kinne? Alles kin. Se fleane ek nei de moanne.”

Zelf gold hij als inventief als het om het materiaal ging, net zoals Evert Wilstra een decennium eerder. Eén keer sprong Gerhard Vlieger zelf met een carbonpolslok, het attribuut waarmee zijn opvolgers de 22-metergrens tegenwoordig tarten. Hij vloog er zo ver mee, dat hij meteen weer door zijn enkel klapte. Dat was in 1993, het ene jaar waarin hij een korte comeback maakte.

Fansels fyn ik it achterôf wol jammer dat ik net op dy nije akkommodaasjes sprongen ha. En karbon hie eins perfekt foar my west. Karbon is stugger en klimme wie myn bêste kwaliteit. Aluminium wie te slap foar my. Minsken tinke dat aluminium stiver is, mar ast boppenyn sistst is it in dweil.”

In Friesland was Gerhard Vlieger in zijn tijd de beste, daarbuiten moest hij vaak opboksen tegen Aart de Witth, de Eric Heiden van zijn tijd. De twee 'naaiden' elkaar op, dreven elkaar tot grote prestaties. In die tijd onderkende Vlieger het iets grotere talent van de Hollandse alleskunner met zijn fenomenale uitsprong. „Ik ha der gelok by noadich,

Aart net”, zei Vlieger destijds. Nu: „Aart wie absolút net in angst-geger foar my. Mar hy prikkelle my wol. Doe't ik trochbruts sei Span: 'Dû kinst him ha, blikssem'. Mar der wiene ek minsken dy't seinen: 'Do silst jûn net winne, want de man út Hollân komt'. Sokke prikkels hie ik noadich, want ik wie wolris wat nonsja- lant. Dy jûns sprong ik in Frysk re- kord foar de eagen fan Aart yn it Heidskip, 18 meter 49. Ik tocht: dy kinst yn 'e bûse stekke, bûke.”

„Aart wie in superatleet, syn ôf- sprong wie better. En hy hie in ge- weldige oanrin en koe de pols stjoere. Mar hy seach wol dat ik yts hie dat hy net hie: dat klimmen fan my. Dêr kompensearde ik it mei. Ik klom eins krekt sa as Jaco de Groot (de huidige houder van het Nederlands record, red.): mei hiele lange slaggen, ik siet yn seis slaggen boppenyn.”

Tegenwoordig heeft Vlieger - in het dagelijks leven projectleider planmatig onderhoud bij Tis Women in Dokkum - zijn oude liefhebberij opgepakt. Hij knapt een bootje op. En laat hij dat nu net in Burgum doen, naast de fierljep- schans. Zo krijgt hij vanzelf mee hoe- zeur die wordt gemoderniseerd. Be- wonderend: „It wurdt in top-akkom- modaasje. Dêr wurde aanst rekords brutsen. Der sit in gedachte achter. Houten barten, dan fearret it we- rom. Krekt as yn ús tiid. It rint lichter. Op beton stampt de oanrin dea.”

Hij staat tegenwoordig elke dag met pijn op. Het is de blijvende her- innering aan een sport die hij tien jaar beoefende alsof zijn leven ervan afding, zo zeer zelfs dat hij in een diep gat viel toen hij gestopt was. Pas toen hij zich tot het gelooft bekeerde, kwam er rust in zijn bestaan.

„It wie tsjuster om my hinne. Soks is muoilik út te lizzen, mar it gelooft hat my bot holpen. Alle wrok wie yn ien kear fuort. Fysyk betsjelt ik lyk- wols noch altyd de rekken fan myn gedrevenheid. Ik sei it al: dit lytje woe no ienris altyd de bêste wêze. Mar no sis ik: wêrom soest de bêste wêze wolle?”

Gerhard Vlieger brengt op 9 augustus 1986 het Fries fierljeprecord in Winsum op 18,72 meter. FOTO ARCHIEF LCIJAN DE VRIES